

19 Nisan
2023

HAFTALIK GÜNDEM

PİYASAYA PARA GİRİŞİ

Bugünlerde piyasaya çok miktarda para girişı oluyor. Borsaya rekor düzeyde, 400 bin yeni kişinin girmesi net göstergedir. Bunun esas kaynağı olarak EYT'liler gösteriliyor. Aynı anda emekli olan binlerce emekçiye ödenen kıdem tazminatları önemli bir toplamı oluşturuyor. Ayrıca EYT'lilerin bir bölümüne maaşları da yatmaya başladı. Bunlarla birlikte emeklilerin bayram ikramiyeleri de ödendi. Borsaya yönelen girişler, hisselerde yukarı yönlü bir harekete de yol açtı. Bütün bunlar ekonomik olarak bir yalancı bahar havasını oluşturuyor.

AKP yalancı bahar havası oluşturadursun, piyasada döviz kıtlığı nedeniyle fiilen çifte kur uygulaması başladı bile. Tahtakale, Merkez Bankası MB ve bankalar arasında belirgin şekilde farklı kur uygulanıyor. Bir yandan da MB'nin "tekerlekli kasaları" Tahtakale'den döviz toplamaya devam ediyor. İktidar seçime kadar elindeki en küçük olanakları dahi devreye sokarak döviz baskılamaya çalışıyor.

AKP PROPAGANDASI

AKP, esas olarak EYT tazminatlarına dayanan yalancı bahara dayanarak “Ekonomiyi toparlamaya başladık bile. Kalkınmaya başladık. Yaparsa Erdoğan yapar” propagandasına ağırlık veriyor. Aynı anda TOGG, çıkarma ve helikopter/SİHA gemisi olan TCG Anadolu'nun donanmaya teslim edilmesi; İHA, SİHA ve insansız deniz araçları üretimleri; uzaya yeni uydu gönderme ve İstanbul Finans Merkezinin açılışı gibi konuları kullanarak çok kapsamlı bir kalkınma hamlesi başlattıkları masalını pompalıyorlar. “Büyüyoruz, dünya devleti oluyoruz” diye bütün haber kanalları ve televizyon programlarında uzun uzun sözüm ona haberler dönüyor.

Erdoğan, artık televizyonda her gün uzun uzun konuşmaya, miting havasında açılışlar yapmaya başladı. Bu konuşmalarda Kılıçdaroğlu'nun “300 milyar dolar buldum. Getirdim” reklamına yükleniyor. İstanbul Finans Merkezi açılışında “Finans dünyasının bütün duayenleri burada, bütün büyük oyuncular burada. Bunları en iyi siz bilirsiniz. Söyleyin bana bir tefeci hiçbir yetkisi olmayan birine bu kadar para verir mi?” diye sordu. Kılıçdaroğlu bu saldırılar karşısında geri adım attı. “Ben tefecilerden para almıyorum. İngiltere’de, Almanya’da, Amerika’da yaptığım temaslarda söz aldım” dedi.

Kılıçdaroğlu'nun “Ben iktidara gelirse borç para verecekler” noktasına çekilmesini Erdoğan başka bir atakla karşıladı. “Biz hayatımız boyunca emperyalizme ve taşeronlarına karşı mücadele ettik. Batılı devletler senin sırtını sıvazlıyor ama ne pahası-

na? Niçin?” diyen Erdoğan, Kılıçdaroğlu'nu “Sömürgecilerin elemanı” olarak gösteren propagandayı yükseltiyor. Bunun bir yansıması Rusya, İran ve Çin basınında da görülüyor. Buralarda “Erdoğan kalsa belki daha iyi olabilir, muhalefet çizgi değiştirebilir mi?” diye yazılar çıkıyor. Kılıçdaroğlu kendi eliyle Erdoğan'ın etkili bir propaganda yapmasına zemin hazırlamış oldu.

Erdoğan, borç para üzerinden başlattığı kampanyayı HDP ve PKK bağlantısı üzerinden de yükseltiyor. Cumhur İttifakı tabanında en yaygın söylentiye göre CHP, HDP ile anlaşmış; Apo'nun heykelini Meclis bahçesine dikeceklermiş, bir cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakan da HDP'den olacakmış. Bu yalanlar belli kesimlerde çok etkili olmaya başlamış görünüyor. Kandil'den de üst düzey isimlerden Kılıçdaroğlu'nu destekleme videoları geliyor. Sabah'ın Ankara temsilcisi Okan Müderrisoğlu ise “Daha doğruluyorum ama seçime bir hafta kala açıklayacağım. CHP Kandil'e resmî temsilci yolladı. Orada ne sözler verdi, hangi konularda anlaşmaya vardı?” diye ortaya bir laf attı.

AKP “sömürgecilerin elemanı olma” ve “bölücülerle anlaşma” temalarını en ağır, en iğrenç gerici propaganda ile birleştiriyor. Tarikatlar, özellikle de cübbeli Ahmet Hoca, doğrudan Alevilik üzerinden yüklenmekten çekinse de, “Bunların dini bizden farklı. Bunlar şia dinini (İran) yaşıyorlar. Mübarek Ramazan ayında bile oruç tutmuyorlar. Başka oruçlar tutuyorlar” diye mezhepçi bölücü propaganda yürütüyor.

Mezhepçi bölücü propaganda dışında LGBT düşmanlığı üzerinden de ağır bir propaganda yürüyor.

Bu aşamada AKP propagandasının belirgin şekilde daha etkili olduğunu söyleyebiliriz. Kılıçdaroğlu'nun bu propagandayı tersine çevirecek bir atılım yapması beklenebilir. Ama şimdilik Kılıçdaroğlu, kazanırsa kendi zeminini hazırladığı bu karşı propagandaya rağmen kazanacak; kaybederse bu propaganda yüzünden kaybedecek diyebiliriz.

Kılıçdaroğlu ve CHP üst yönetimi kendi akıllarındaki "Batılılar demokrattır, Türkiye'de demokrasi yerleşsin isterler, kalkınmamıza yardım ederler..." fantezilerinin bedelini ödüyor. Öyle ki, Kılıçdaroğlu "Onların tek istediği Türkiye'de demokrasinin olması. Hukukun işlenmesi. Tek kişi rejimi değişince tekrar kredi verecekler" diyor. CHP üst yönetiminin bu fantezileri sayesinde Erdoğan Türkiye'yi tarihinin en gerici dinci dönemine sürüklediği, kişisel tarihi açısından da en dinci propagandayı yürüttüğü bir dönemde kendini "ulusal önder" olarak pazarlamaya başlıyor. Ümmetçi/dinci, kategorik olarak ulus ve ulusal devlet kavramına karşı bir siyasi lider kendini ulusalcı olarak pazarlayabiliyor.

Tüm bunlara karşın Kılıçdaroğlu hâlâ stratejik üstünlüğü elinde tutuyor. AKP'nin propagandası sahada nasıl etkiler yaratabilir göreceğiz. Geriden gelen AKP hamle üs-

tüne hamle yaparak ikinci tura kalma hesapları yapıyor. AKP'nin en önemli vaatleri, CHP vaatlerinin kopyası. Oysa iktidarda olan parti AKP. Vaat etmek yerine yapabilir, yapmıyorsa samimi değildir. Kılıçdaroğlu ve CHP üst yönetimi bu zayıf noktadan yüklenirse, çalınan 418 milyar dolar vurgusunu tekrar yükseltirse, kamucu ekonominin ve yurtseverliğin temsilcisi olarak konuşmaya başlarsa AKP propagandasını etkisiz duruma düşürebilir. Bunun için sermaye çevrelerinin, Batılı merkezlerin desteğini aramaktan vazgeçmesi; bağımsız bütün vatan, cumhuriyet devrimine sahip çıkma, vurgunculukla çalınan paraların halka iadesi, servet vergisi, devletçi/kamucu/halkçı ekonomi, özelleştirmelerin geriye döndürülmesi, kamu işletmelerinin yeniden ekonomiye kazandırılması, kamu eliyle zincir market ağları yaratmak ya da zincir marketleri kamulaştırmak, devlet eliyle üretim ve istihdam seferberliği, devlet ihalelerinde değil tarımda alım/ödeme garantisi gibi hedefler etrafında halkı birleştirmesi gerekir.

Kılıçdaroğlu ilk adım olarak Alevilik karşıtı propagandayı kırmak üzere yaptığı video paylaşımı ile etkili bir çıkış yaptı. "Ben Aleviyim. Hak Muhammed Ali kültürüyle yetişmiş samimi bir Müslümanım" diyerek kardeşlik, eşitlik içinde bir ulus olma vurgusu yaptı. Video twitter tarihinin en çok paylaşım, etkileşim yapılan videosu oldu.

YSK KARARLARI

Seçimde aday olan bakanların istifa etmesi gerektiği yönündeki başvuruları oy birliği ile reddeden YSK, ilgili yasa maddesinde istifa edecek kamu görevlileri arasında bakanların sayılmadığını belirtti. Hâlbuki yeni sistemde bakanlar atama ile göreve başlayan kamu görevlisi statüsünde. Bu yönleri kanuna geçirilmemiş. Bakanlar da ellerindeki kamu gücünü Erdoğan gibi seçim propagandasının hizmetine koşuyor. Bu antidemokratik, eşit rekabete aykırı karara bir tek kişinin bile itiraz etmediğini de ayrıca not etmek gerekir.

YSK, başka bir kararıyla belli seçim bölgelerinde ortak liste ile seçime giren CHP ve İyi Partinin, ortak girdikleri seçim bölgelerinde Millet İttifakı adını kullanamayacaklarına karar verdi. Bu bölgelerde seçim pusulasında yalnızca listesi olan partinin adı yazılacak ve Millet İttifakı ibaresi kullanılmayacak. Bu kararın seçmenler arasında "Ben kendi partime oy vermiyorum" duygusu yaratmayı hedeflediği açık.

AKP'nin en küçük olasılıkları bile hesaba katacak kadar iktidarını kaybetme korkusu içinde olduğu gözler önüne seriliyor.

MİLLET İTTİFAKI

Akşener, daha önceki tartışmaları da düzeltmek üzere her konuşmasında "Kılıçdaroğlu'na oy vereceksiniz. Kılıçdaroğlu 13. Cumhurbaşkanımız olacak. Türkiye feraha çıkacak" diye vurguluyor. Saadet Partisi Genel Merkezinde Kılıçdaroğlu ve Temel Karamollaoğlu'nun dev fotoğrafları asıldı. Ama gözlem olarak İyi Parti dışında güçlü bir Kılıçdaroğlu'na oy verin çağrısı görülüyor. Eğer gözlemler doğruysa Millet İttifakının kuruluş amacına, sağ seçmenden oy kaymasına hizmet etmesi zor görünüyor.

TİP-HDP ÇATIŞMASI

Emek ve Özgürlük İttifakı içinde HDP ile TİP arasında, bir ara yatışan liste tartışmaları yine kızışmaya başladı. HDP'liler açık şekilde TİP'e oy vermeyin propagandası yürütüyor. Bu sırada TİP Ankara'da adaylarını geri çekti. Demirtaş da yaptığı paylaşımında "Bu sistemde az oy alan partilere oy vermek yanlıştır. Kazanacak listeleri güçlendirin" çağrısı yaptı. Bu çağrı bir yönüyle TİP'e oy vermeyin şeklinde algılandı ama diğer yandan Demirtaş'ın HDP seçmenini de CHP'ye milletvekili kaybettirmeyelim, diye uyarmak istediği söyleniyor.

Diğer yandan CHP üst yönetimi gibi fanteziler peşinde koşarak HDP ile işbirliğini sürdüren sosyalist parti ve güçler, Cengiz Çandar'ın ağızından emperyalistlerin görüşünü net şekilde ve bir kez daha görüyor. Çandar o klasik küstahlığıyla "HDP içindeki sosyalistleri önemsemiyorum. Onlar sadece dekor işlevi görüyor" dedi.

HALK BANKASI DAVASI

Amerikan Yüksek Mahkemesi, Halk Bankası davasının yerel mahkemede alınan ve Halk Bankası hakkında cezai soruşturma başlatılmasına zemin hazırlayabilecek olan kararını gözden geçirmesini istemiş. Fakat Halk Bankasının yabancı devletlerin dokunulmazlığı kapsamında davanın reddedilmesi talebini de reddetmiş. Bu durumda Halk Bankasına dokunulmazlık tanınmamış oluyor ama diğer yandan cezai soruşturma başlatılmasına yönelik adım atan yerel mahkemeye "kararını gözden geçir" denmiş oluyor. AKP'nin Finlandiya'nın NATO'ya alınması konusunda verdiği tavizlerin karşılığını aldığı söylemek olasıdır.

SUDAN'DA NELER OLUYOR?

Sudan'da düzenli ordu ile milis kuvvetleri olan Hızlı Müdahale Gücü HMG arasındaki iç savaş boyutlarındaki çatışmalar devam ediyor. Çatışmalar bir haftayı geçti. Çatışmalarda ölenlerin sayısının 400'ü geçtiği söyleniyor.

HMG, Sudan'da iç savaş sırasında ayrılıkçılar ile mücadele sırasında kurulmuş halk milisi kuvvetleri. Güney Sudan ayrılıp bağımsızlığını ilan edince, biten iç savaş sonrasında HMG örgütlü bir yapı olarak bugüne kadar geldi. Bir ara "özel milis" statüsü ile varlığını sürdürdü. Daha sonra HMG'yi ordunun bir parçası sayan kanun çıkarıldı.

Sudan'da başlayan halk hareketlerinin iktidar değişikliğine zemin hazırlamasıyla gerçekleşen darbeden sonra iktidara gelen General Burhan esas olarak HMG'nin desteğiyle hareket etmişti. İktidara geldikten sonra Burhan HMG'nin orduyla bütünleşmesini sağlayan yasa iptal eden yasa çıkararak HMG'nin etkisini azaltmayı denedi. HMG'nin lideri aynı zamanda Devlet Başkan Yardımcısı. Devlet Başkanı olan Burhan da düzenli ordunun komutanı. Dolayısıyla iktidar mücadelesi silahlı güçler arasında bir çatışmaya dönmüş durumda.

Çatışan taraflardan HMG, yani milisler ve Başkan Yardımcısı, Rusya ve Çin'e daha yakın kesimleri temsil ediyor. Burhan ise İsrail ile de Amerika ile de bağlantıları olan biri. Burhan, Rusya'ya liman kolaylıkları sağlayan anlaşmadan çekilmiş ve "Rusya'ya bu kadar açılmayalım" diyormuş. İktidar mücadelesinin bu fark yüzünden tetiklendiği söyleniyor. Rusya basını çok temkinli haberler yapıyor. Rusya, tarafların barışmasını, uzlaşmanın sağlanmasını, istikrarlı bir yönetimin kurulmasını istiyor. Ramazan bayramı dolayısıyla kabul edilen ateşkes, ne yazık ki sürdürülemedi. Çatışmalar devam ediyor.

ABD SUÇÜSTÜ YAKALANDI

Amerika'nın, BM Genel Sekreteri Guterres'in her konuşmasını dinlediği ortaya çıktı. Yıllar önce de sızan belgelerde, Almanya İngiltere Fransa liderlerinin Amerika tarafından dinlendiği ortaya çıkmıştı. Burada haber değeri olan Guterres'in dinleniyor olması değil ne yazık ki. Amerika'nın yakalanması.

Guterres, BM adına Amerika'ya protesto notası verdi. Kim bilir, belki de özel görüşmelerinde gönül koymuştur! "Ne istediniz de vermedim" diye.

Geçen hafta Ukrayna Savaşı ile ilgili belgelerin de ortaya çıktığı sızmalar ile ilgili Amerika'da genç bir asker tutuklandı. Ama belgelerde çok dikkat çeken başka bir ayrıntı var. "Dünyadaki liderler şu an nerede?" diye bir uygulama varmış. Esasen müttefikleri olan tüm Avrupa ülkelerinin liderleri ve Türkiye de dahil takip ediliyor. Rusya liderinin de nerede olduğu bilgisi takip ediliyor. Ama o zaten düşman statüsünde. Uygulama neredeyse tüm dünya liderlerinin anlık koordinat bilgisini topluyor. İşte şahane Amerikan demokrasisi, işte Amerikan barışseverliği.

Söz Amerika'ya gelmişken Biden'in tekrar aday olacağını açıkladığını da not edelim.

UKRAYNA SAVAŞI

Artemovsk'ta (Bahmut) çatışmalar devam ediyor. Ukrayna yönetimi, Őehri kurtarmak üzere karşı taarruz hazırlıkları yaptıklarını açıklıyor. Tayin edici bir sonuç henüz alınmadı. Rusya kamuoyunda Artemovsk savaŐının 9 Mayıs'ta bitirileceği beklentisi var.

Putin, Paskalya Bayramı dolayısıyla Herson ve Donetsk bölgesine ziyarette bulundu.

Macaristan, Polonya ve Slovakya; Ukrayna'dan tahıl almayı yasaklamak zorunda kaldı. Bulgaristan da yasaklayıp yasaklamayacağını AB kararına bıraktı. Ukrayna basınında ve genel olarak Batı basınında kararlar Ukrayna'yı hançerlemek olarak değerlendirilip tepki çekiyor. Ama diğer taraftan bu ölkelerdeki çiftçiler, Ukrayna tahılı yüzünden ürünlerinin yarı fiyatına düşmesine tepkililer. Çiftçi eylemleri başlamış durumda.

Avrupa ölkelerinde Ukrayna tahılı yüzünden tahıl fiyatları, çiftçileri zora sokacak kadar düşerken, Afrika ölkeleri ise açlık tehlikesi altında tahıl bekliyor. Rusya'nın, tahılın çoğu Avrupa'ya gidiyor, bu adaletsizliktir çıkıŐı ne kadar haklı. Sözümlerine ona insancıl, demokrat Avrupa yönetimleri ne kadar acımasız.

SURİYE DİPLOMASİ BAŐARILARI

Suudi Arabistan DıŐıŐleri Bakanını Őam'a resmî ziyarette bulundu. Geçen hafta da Suriye DıŐıŐleri Bakanı Riyad'a gitmiŐti. 11 yıl aradan sonra Őam'a giden Suudi DıŐıŐleri Bakanı çok sıcak karşılandı. Beklentiler, Katar'ın karşı yöndeki açıklamalarına rağmen, Suriye'nin Arap Birliđine yeniden kabul edilmesi yönünde.

Suriye DıŐıŐleri Bakanı Tunus'a resmî ziyarette bulundu. Bakanın geldiği gün Suriye'de savaşı kışkırtan Müslüman Kardeşlerin Tunus kolu Nahda'nın lideri GannuŐi gözaltına alındı. Nahda'nın önemli büroları da kapatıldı. GannuŐi, yönetimi devirmeye çalışmakla suçlanarak tutuklandı. Gözaltına almaların Suriye DıŐıŐleri Bakanının geldiği gün yapılması, Tunus yönetiminin bir jesti olarak değerlendiriliyor.